XXIII. évfolyam. 174. szám. Kedd. 1891. szeptember 8.

Előfizetési árak:
Helyben, vagy postán küldve:
Egy évre 10 frt — kr.
Félévre 5 frt — kr.
Negyedévre 2 frt 50 kr.
Egy hóra 1 frt — kr.
Egyes szám 4 kr.
A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (**nagy-uj-utcza, 1702. sz.**) bérmentve küldendő.
Előfizethetni helyben:
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utcza 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponkint, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Négy hasábos petit sorért 5 kr
Nagyobb terjedelmü s többszöri hirdetések alku szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyegdij minden külön beiktatásért 30 kr.
Hirdetést vagy reclámot magában foglaló ujdonság sora 50 kr.
Nyilttéri közlemények minden petit sora 50 kr.
Hirdetések fölvétetnek Szinay Gyulánál és a szerkesztőségben
Kéziratok vissza nem adatnak.

Czigány-kérdés.

Egy hihetetlen hirt adnak közre. Azt, hogy a miniszterelnök foglalkozik a czigány-kérdéssel, hogy azt rendezni akarja kényszertelepitéssel és hogy ez ügyben már a törvényjavaslat is készül, mely fölött legközelebb megindulnak a tanácskozások.

Hihetetlen ez a terv azért, mert nincsenek vele összekötve kortes szempontok és hiszen tudnivaló, hogy a legközelebbi jövő az előkészületnek van fönntartva a választási harczra, melynek esélyeitől nagyon tart Szapáry Gyula gróf, melynek esélyeitől van is oka tartani.

Annál szebb volna, ha igaz, hogy kormányzatának látható végén a miniszterelnök olyan nagy kérdés megoldására inditja meg az akcziónak bár első kezdetét, melyhez fontosabb, jelentősebb érdekek füződnek, semmint első pillanatra látszik.

Szinte az a gyanu támad, hogy ennek a kérdésnek fölvetésére az uralkodóház legmagyarabb, fenkölt gondolkozásu tagja: József főherczeg adta meg az impulzust, aki oly végtelen szeretettel foglalkozik a czigányok ügyével és azt nemcsak rokonszenvének, de beható tanulmányainak is tárgyává tette.

Dicsőségére válnék a magyar nemzetnek, ha az összes államok között elsőnek vállalkoznék annak a nemzetközi érdeknek szolgálására, hogy a czigányok állandó letelepedésre kényszerittessenek itt és mindenütt és hogy vége szakadjon annak a szégyenletes, embertelen hajszának, melyet a vándor czigányok hadával szemben a — czivilizált országok folytatnak.

Egyaránt érdekli ez a dolog az összes államokat, mivel mindeniknek megvannak a maguk czigányai. Vagy helyesebben, mivel az országoknak közös vándorai a czigányok. Nem kötik őket a szükebb határok, nem képeznek előttük korlátot az államok határvonalai sem. Összefolyik e nomád nép előtt az egész világ. Ahol tanyát üt, ott van a hazája máról-holnapra, egy-két napig, vagy pár hétig. Szóval mindenkor oly rövid ideig, nehogy teljesiteni legyen kénytelen bár egy parányát aféle kötelezettségnek, mely viszonyba, kapcsolatba hozná egy politikai községgel.

Hihetetlen dolog az, hogy a czivilizált államok mindent felölelő hatalma nem érinti a czigányok nyomoruságos, de a vadságig szabad helyzetét. Ezer törvényünk van, százezer paragrafussal és ez a százezer paragrafus mindenkit kötelez, csak a vándor czigányt nem. A bölcsőtől a sirig kisér bennünket léptennyomon egy csomó törvényszakasz és azok sarkában egy egész had rendőr, csendőr, pénzügyőr, és katona, akik mind arra vigyáznak, nehogy valamikép elkerüljünk egyet is a sok bölcs és kevésbé bölcs tilalom és engedelem közül, melyekkel a modern állam az ő polgárait boldogitja. És szemben a százezer féle gondoskodás korlátai közé szoritott minden más rendü, rangu, nemzetiségü és felekezetü néppel, ott van érthetetlen kivételkép a czigány, akire nincs foganatja a törvénynek, mert nem alkalmazzák rá, aki születik az országuton, vagy az árokszélen s nem veszi számon sem az anyakönyv, sem az óvoda, sem az iskola, sem a hadsereg, sem a felekezet, sem a politikai község, akit csak büntet a törvény, ha utoléri, de akit nem véd a törvény soha, mert nincs illetősége és nincs polgárjoga.

De hát van-e joga büntetni a hatóságnak és a birónak azokat a határról-határra kergetett »embereket«, akik nem ismerik a mi erkölcsi, társadalmi és törvényes rendünket, akik betüt csak a lopott bankón látnak és akik előtt nem ismeretes más törvény, mint a természet törvénye, mely azt parancsolja, hogy a ki éhes, keressen élelmet, aki fázik, keressen ruházatot. Persze a szegény is ott keresi ezt, ahol találja és ha többször ütközik össze a büntető törvénynyel, mint mások, az nem az ő hibája, az első sorban az államok büne, melyek megtürik, hogy határaik között egy tömeg ember bujdokoljon ide-oda, ráhagyva a saját kénye-kedvére és a hatósági közegek önkényére.

Szégyenletes az az önkény, melyet a vándor czigányok csoportjaival üznek a politikai hatóságok, melyek alatt egyébiránt nem holmi magasabb forumokat kell érteni. A czigány-verést, kergetést, tolonczolást, nyirást nem a főszolgabiró,

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

Uti napló.

Páris-schveiczi ut.

VI.

Aug. 7-én ujból elmentünk a Palais des Invalides-ba, hogy I. Napoleon sirját láthassuk. Most már bejuthattunk, a rokkant huszár készségesen kalauzolt.

Előbb a kápolnát látogattuk meg, a hol az I. Napoleon diadalmas csatáiban, az ellenségtől elfoglalt lobogók vannak közszemlére kifüggesztve. Azután I. Napoleon nyugvó helyét kerestük fel. Mint minden franczia münek, ugy ezen sirnak is óriási méretei vannak, és bevégzett müízzel van megalkotva; külön templomszerü épületben van elhelyezve a palota hátulsó részében.

A 105 méternyi magas kupola alatt, 6 m. mélységben van a felülről nyitott kripta, melyben I. Napoleon hamvai nyugosznak. A kripta padimentoma mozaikból kirakott borostyán-koszoru, ezen áll a hatalmas 1350 mázsányi koporsó, egy darab barnavörös homokkőből, Finnlandból ideszállitása 140,000 frankba került. Ebben porlanak a hős csontjai. Felette a csarnokban van Bertrand marsal koporsója, a ki minden hadjáratban Napoleon oldala mellett harczolt, és a ki elkisérte elbai és szt. illonai fogságába is, valamint hamvainak Szt. Illona szigeteről 1840-ben történt ideszállittatása alkalmával jelen volt.

A kripta bejáratánál van arany betükkel bevésve, I. Napoleon végrendeletéből vett következő felirás: »Je désire que mes cendres reposent sur les bords de la Seine, au milieu de ce peuple francais que j' ai tant aimé.“ »Ohajtom, hogy hamvaim a Szajna partján nyugodjanak, azon franczia nemzet kebelén, melyet annyira szerettem.«

Innen a városházhoz mentünk, Hotel de Ville-hez, melyet a communisták 1871-ben teljesen hamuvá égettek, sok mükincs, a temérdek közokirat és a gazdag 100.00 kötetnyi könyvtár a lángok martaléka lett. Most ugyanazon a helyen, és ugyanazon alakban áll az uj városháza, Páris legszebb középületeinek egyike. Belső diszitése még nincsen egészen bevégezve, számos müvész dolgozik a freskókon és szobrokon. A község tanácsa 1889-ben itt fogadta és vendégelte meg a magyarokat, kik monstretársaságban tisztelegtek Kossuthnál és felkeresték a világkiállitást. — A disztermet bocsátották rendelkezésükre.

Ebéd után kocsit fogadott K. E. hogy fiával megtekintse a Páristól egy órányira fekvő Sevres-i porczellán gyárat. Mi négyen elmentünk addig a Palais Royalba. Találkozás esti $^1/_2$ 8 órakor a Grand Hotelben a diner-nál.

A diner személyenkint 8 franc, jegy ismét a pénztárnál váltható; bebocsátás fél 7 órától 7-ig. Az nap a menu következő volt:

Potage
Horsd'veuvre
Relevés
Turbot sauce Hollandaise
Pommes de terre Nature
Eutrées
Cóte de Boeuf á la Chateaubriand
Croquettes de Homard á l' Americaine
Rot
Poularde Fléchoise au Cresson
Salade de Laitue aux Oeufs
Entremets
Flageolets nouveaux á la Maitre-d' Hotel
Meringue á la Créme Chantilly
Biscuit de Savoie

szolgabiró, községi biró, jegyző intézik, még a községi irnok is nagyobb ur, semhogy lealacsonyodnék a czigányok ügyében igazságot tenni. Egyszerüen a kis biró, a pandur dolga az, hogy uti laput kössön a czigányvajdának és rongyos csapatjának talpára és eszerint a czigányszabadság nem is tart tovább, mint egyik falu végtől a másikig, amig az Isten szabad egének napja süt a czafatos, tarka karavánokra. Belől a község kapuján csak bujva kerülhet a czigány és lopva távozhatik.

Természetes, hogy aztán a czigány is ellenségévé lesz a társadalomnak, hogy veszélyezteti a közbiztonságot és hogy messze elkerüli minden alkalmát, sőt kényszerét is az állandó megtelepülésnek, melyre különben sincs hajlama. És ép ez a kötelessége az államnak, helyesebben az összes államoknak, melyeknek egyértelmü eljárása nélkül a czigánykérdés gyökeresen ugy sem oldható meg, hogy erőhatalommai meghóditsák az értelmes, ügyes és tehetséges czigány-fajt a helyhez kötött életmódnak, meghóditsák munkás, hasznos elemei közé az államoknak, melyeknek a vándor czigányok mai elzülöttsége valósággal szégyenére és gyalázatára válik.

A lengyelek. A »Berliner Tageblatt« a következőket irja: »Lengyelországból ide érkezett hiteles jelentések semmi kétséget sem hagynak föl arra nézve, hogy Orosz-Lengyelországban nagy forrongás van, mely napról-napra, sőt óráról-órára nő. A volt királyság főkormányzója, Gurkó tábornok e fölött épen nem ringatja magát csalódásban, igy Kalis város polgárainak, akik azt kérték, hogy a vérsó-kalisi stratégiai vasut kiépitését siettesse, ezt felelte: »A lengyel kutyákat ugy meg kell kötözni, hogy ne szakithassák el láncaikat.« A lengyelországi hivatalos közegek majdnem szószerint követik Murajevnek, Lengyelország hirhedt hóhérának eme végrendeletét: »A lengyeleket előbb le kell verni, azután tönkre tenni.« — Az országot a raffineria minden eszközével kiszivatyuzzák. A közigazgatástól rendszeresen távol tartják a lengyeleket, kik közül a hadseregben egy sem emelkedik fölül a századosi rangfokozaton; a kereskedelem és ipar terén a hitel forrásait mesterségesen betömik, ha arról van szó, hogy lengyel kapjon hitelt, de sőt a müvelődés szabadságát sem élvezhetik, mert minden felsőbb tanintézetbe csak korlátolt számban vesznek föl lengyeleket. Ez állapotok lassankint oly elkeseredést szültek, mely már alig fokozható. A lengyel hazafiak, kik 90 év óta meg voltak szokva ahhoz, hogy szemüket Franczia országra fügeszszék, legszentebb várakozásukban csalódtak, mióta a köztársaság talpnyaló szolgájává sülyedt a császárságnak. E hazafias szorongás közt még csak egy remény csillaguk van: II. Vilmos császár. Felé dobog most minden hazafi szive s csak intésére várnak, hogy a kétségbeesés által környezett ferfiak az ő zászlaja köré csoportosuljanak«. A czikk végül megemliti, hogy a kaukázusi viszonyok nagyon bizonytalanok, Finnországban pedig élénk a vágy, hogy még egyszer egyesülhessen Svédországgal. A czikk nagy valószinüséggel magasabb lengyel körökből származik.

A románok gyülése N.-Szebenben.

(A.) A román nemzeti párt központi végrehajtó bizottsága dr. Oncu Miklós aradi ügyvéd elnöklete alatt gyülést tartott s dr. Babes Vinczének, a magyarországi és az erdélyrészi románok nemzeti pártja elnökének ügyével foglalkozott.

Dr. Babes Vinczéről ugyanis a bukaresti lapok azt hireszteltek, hogy állitólag kisérletet tett a román államférfiaknál, hogy irányt adjanak az itteni románok magatartására vonatkozólag.

A nemzeti párt végrehajtó bizottsága tizennégy óráig tanácskozott ez ügyben s ama meggyőződésre jutott, hogy a bukaresti pártlapoknak Babes ellen irányuló gyanusitásai teljesen alaptalanok.

Ezen hosszu tanácskozás után a bizottság a következő határozatot hozta:

1. A központi végrehajtó bizottság mély sajnálkozását fejezi ki a bukaresti sajtónak az idevaló románok ügyére káros eljárása fölött.

2. A bizottság elismerését fejezvén ki Babes Vincze pártelnök elvitázhatatlanul korrekt magatartása fölött, neki teljes bizalmat szavaz.

3. A magyarországi és az erdélyrészi románok a leghatározottabban visszautasitanak mindennemü, kivülről jövő kisérletet, mely az itteni románok politikai magatartásának befolyásolását czélozza.

Hogy Babes Vincze mennyiben hibás azon áramlat felidézésében, mely Bukarestben egyszerre oly erővel tört ki, hogy a bukaresti diákok jónak látták még egy emlékiratot is irni, magyarellenes érzelmeik nyilvánitására és a magyarországi és erdélyrészi románok sorsának hazug festésére, azt nem kutatjuk. Ha Babes ennek előmozditója nem volt, örülünk rajta, mert akkor bizonyára ő is meg van győződve arról, hogy azon emlékirat hazugságokkal és ferditésekkel van tele, s hogy a magyarországi románoknak nincs szükségük a bukaresti diákok eszére.

Már a multkor vázoltuk Moldován Gergely kolozsvári egyetemi tanár válaszát a bukaresti diákok emlékiratára s emlitettük, hogy e válaszban Moldován azt állitja, hogy a magyar-románok — a Tribuna hiveit kivéve — megbotránkozással utasitották vissza azon »emlékiratot«, melyre egyetlen egy magyar-román sem hatalmazta fel a bukarestieket.

A nemzeti párt végrehajtó bizottságának nagyszebeni gyülése igazolja Moldován Gergely amaz állitásait s örvendünk, hogy végre a magyarországi és erdélyrészi román nemzeti párt erélyesen lép fel ama külről jövő izgatás ellen, mely a román irredentizmus körébe akarja csalni román testvéreinket s viszálkodásba akarja sodorni őket itthon a magyarokkal, hogy igy teljesen megrontsa az állampolgárok barátságos és egyetértő viszonyait s egymás ellen ingerelje a közös haza fiait.

A végrehajtó bizottság helyesen cselekedett, midőn határozatilag mondta ki a nézetet, mert igy tudtára adta a bukaresti irredentáknak, hogy itt nincs számukra hely s a román nemzetiségü magyar állampolgárok nem hajlandók azon zászló alá csoportosulni, mely a minden oroszok fehér czárja előtt a porig hajlik.

Seperjen mindenki a saját háza előtt. Ha a román nemzetiségü magyar állampolgároknak bajuk, sérelmük van, ha nem élveznek elég szabadságot, a miről éppen nem panaszkodhatnak, ugy itt az ország törvényhozó testülete, mely segiteni fog sérelmeiken s meggyógyithatja bajaikat, ha csakugyan igazságos és jogos ala-

---

Glace Bombe Brésilieune
Dessert
Compotiers de Fruits, Petits-Fours,
Fromages
Medoc vieux.

A kinek jó emésztő szerve van, ezt mind végig eheti. A menut sorban feltálalják.

Diner alatt megjött K. E. és fia Sévresből, kissé elkésve, mert az élelmes fiakeres beakarta huzni őket, de hiába, mert ők még élelmesebbek voltak. Ugyanis a megalkudott 8 franc helyett 14 francot követelt tőlük a fiakeres. Ekkor K. E. a szállásra hajtatott, hogy a vendéglős Mayer Sándor ur közbejöttével elintézze barátságos uton ezen pert. — De a gazdát nem találvén otthon, a rendőrségre hajtatott. Itt barátságosan fogadta a kerületi kapitánysár, panaszát végighallgatta, és csak azután utasitotta az utczai biztossághoz, mely más székben székel, minthogy az ügy oda tartozik.

Az utczai biztosságnál is hasonló fogadtatás mellett, gyorsan elintézték az ügyet, és oly szivélyességgel, kedélyességgel, mintha csak egy kalabriász-párti eljátszásáról lett volna szó. A fiakeres megkapta a 8 francot, és azzal ellett utasitva.

A per ilyeténképpen elintézése után, megjelent Mayer ur is a rendőrségnél, már ugyan bevégzett ténynyel állott szemben, de ezzel is bebizonyitotta jóakaratát és szivességét vendégei iránt.

Aug. 8-án egy pár emléktárgy bevásárlása után, mely alkalommal még a Printemps etablisement-t tekintettük meg, szállásunkon Hotel Blondelben megvillásreggelizvén, és gazdánk kedves családjával a viszontlátás áldomását megivván, a Gare de Lyonhoz hajtattunk, hogy déli 1 órakor Lyonba utazzunk, mely Franczia-ország második legnagyobb városa. A pályaházhoz menet, bucsutekintetet vetettünk a már emlitett, a köztársaság terén álló szoborra, mely a világosság szövétnekét tartja kinyujtott jobb kezében, és végre a Bastille-terén álló oszlopra. A Bastille-térhez közel fekszik a lyoni pályaudvar.

Ezen alkalommal kivánok még nehány rövid megjegyzést tenni a párisi tájszólásról és a forgalmi eszközökről topografikus szempontból.

A párisi gyorsan beszél és tájszólása az idegen előtt nehány napig érthetetlen, valamint a németül beszélő előtt első pillanatra érthetetlen a hernálsi, vagy a berlini dialectus. Az á-t rendesen é-nek hangoztatja a párisi, ugy hogy némi angolos hangzása van beszédjének. De ha a fül megszokja lassanként a quetre, meg a medem (quatre madam) kiejtéseket, ha nem is könnyen, de elboldogulhat vele. Már a vidéki városokban, például Lyonban, könnyü társalogni, valamint a franczia Schweitzban, mert itten mindenütt ugy beszélnek francziául, a mint minálunk is tanitják.

A mi Páris topografiáját illeti, az utazó könyvekből és a mappákból némi tanulmányozás után annyi tájékozottságot lehet csakhamar szerezni, hogy napokig bejárhatod Párist keresztül-kasul, lóvonaton és omnibuszon, csak az átszállásra kell ügyelni. Lóvonatról omnibuszra és viszont történhetik az átszállás, minthogy mindakettő egy társaságé. Az átszállásnál kell a társaság irodájában egy folyó számmal ellátott jegyet kérni, ilyen iroda van minden keresztezési, vagy correspondáló pont utczáján.

Ezen jegyet kell az átszállásnál felmutatni, sorrendben veszik fel az utast. Ezen rendszer lehetetlenné teszi a tolongást és hajszát. Mert nem a tolakodó, de a következő sorszámos szállhat csak be a kocsiba.

pon terjesztik elő azokat; de a házi bajokba, belügyeikbe ne kontárkodjanak olyanok, kik nem ismerik a helyzetet s kik elég vakmerők elérzékenyités és izgatás kedvéért meghamisitani a történelmet is.

Azt hisszük, hogy a bukaresti irredentizmusnak el fog menni a kedve a további stylgyakorlatoktól, mert legjobban bizakodtak eddig N.-Szebenben s ime N.-Szeben ott hagyta őket, mint Szent-Pál az oláhokat, holott azt remélték, hogy a nemzeti párt végréhajtó bizottsága keblére fogja ölelni őket, mint a kétes existencziáju »Tribuna« és még kétesebb existencziáju hivei.

A nagy-szebeni határozat egyszersmint azt is tanusitja, hogy habár vannak tulzó románok Magyarországon, de annyira még egy sincs elkábulva, hogy az oroszok iránti rokonszenvvel felcserélje azt a helyzetet és állapotot, melyet egy alkotmányos állam biztosit számára s talán nem csalódunk, azt állitva, hogy a legradikálisabb dákóromán is szivesebben lemond legmerészebb ábrándjairól, sem hogy odalökje magát abba a pánszláv áramlatba, mely alatt Románia jelenleg szenved, s melynek aegise alatt született a román irredentizmus, mely eloroszositott mosolyával akarja csalogatni a románokat, hogy ők, abban az államban, a hol laknak és a melynek szabad és alkotmány által védett polgárai, árulók és lázadók legyenek. A nagy-szebeni gyülés igazolja, hogy a bukarasti diákok csinje nem sikerült.

BELFÖLD.

Tisza Kálmán nyilatkozik. Tisza Kálmán még e hó folyamán meglátogatja nagyváradi választóit. Tiszteletére bankettet rendeznek, mely alkalommal, a beavatottak szerint, Tisza poljtikai nyilatkozatokat fog tenni.

Az erdélyi katholikus státusgyülés. Az erdélyrészi róm. kath. státusgyülést Lönhardt Ferencz püspök e hó 22. és 23. napjára Kolozsvárra egybehivta. A gyülésnek tárgyait fogják képezni: A státus igazgatótanácsának évi jelentése s ennek kapcsán a státus részéről kiküldött bizottság előterjesztése az erdélyi róm. kath. státus középiskoláira vonatkozólag a vallás- és közoktatásügyi miniszter megbizottjaival folytatott tárgyalásokról; a kilépő igazgatótanácsosok helyeinek betöltése és végül a szabályszerüen bejelentett inditványok tárgyalása.

Románok kongresszusa. A Telegraful Román Miron Román metropolita körrendeletét közli, melylyel a metropolita magyarországi és erdélyrészi román görög-keleti hiveinek rendes kongresszusát október 13-ára (uj naptár szerint) hivja egybe Nagyszebenbe.

A Fertő vége. A Fertő és a Hanság lecsapolására serényen folynak a tanulmányok és elömunkálatok a földmivelési miniszteriumban. Fehér Miklós államtitkár és Rapaics Radó miniszteri tanácsos a Fertő és Hanság tanulmányozása czéljából a szabályozási területre érkeztek. A lecsapolásra vonatkozó javaslatokat még az ősszel tárgyalni fogják a miniszterium müszaki tanácsában.

A fiumei horvátok, mintegy 310-en, a kiállitás megtekintésére Zágrábba érkeztek, hol őket nagy közönség várta a pályaudvarban. Amrus polgármester mondott beszédet, kiemelve, hogy a fiumei vendégek érkezése Horvátország iránt táplált rokonszenvük kifejezése. Barcsis képviselő válaszolt az üdvözlésre. Fiume horvátjai — ugymond azért jöttek, hogy a világ előtt s különösen Horvátország ellenségei előtt bebizonyitsák, hogy Fiumében nem halt ki a horvát öntudat s nem is fog kihalni soha. Az istriaiak vezetője Spéncsics képviselő azt mondotta, hogy a horvát nemzeti eszme Istriában mély gyökeret vert, az istriai horvátok azt kivánják, hogy Zágráb az összes horvátok erkölcsi metropolisa s egykor a Nagy Horvátország tényleges fővárosa is legyen. Viharos zsiviózás tört ki erre s sokan kiáltották: »Éljen Starcsevics!« »Éljen Nagy Horvátország!« Ezután bevonult a vendégsereg a városba. A nagy embertömeg tolongása daczára nem történt rendzavarás.

Az Uselácz-ügyben Fiumében folyt vizsgálatról irják a nagyváradi »Szabadság«-nak, hogy a kapitányt három és fél óráig hallgatta ki a bizottság. Uselác egy szóval sem tagadta, sőt határozottan kijelentette, hogy igenis mondotta az Ugron által inkriminált mondatot. Szavainak okául pedig a rendőrség gyámoltalanságát hozta fel.

KÜLFÖLD.

A muszka nem avatkozik a Balkánkérdésbe. Vilmos császár schwarzenaui utazásához azt jegyzi meg a »Novoje Vremja«, hogy ez utazás Vilmos császárnak alig fog alkalmat nyujtani szenzácziós pohárköszöntő elmondására; a jelen pillanat nagyon kedvezőtlen a kardcsörtetésre, miután valamennyi állam a saját házában eléggé el van foglalva. A külföldi lapoknak ama jelentésére vonatkozólag, hogy Oroszország tiltakozást készit elő a berlini szerződés 25. szakaszának Ausztria-Magyarország által való állitólagos megsértése miatt, a »Novosztí« azt irja, hogy az orosz kormány szilárdan el van tökélve, hogy tartózkodni fog a Balkán-kérdésbe való minden beavatkozástól és ennélfogva hivatalos tiltakozásról szó sem lehet, de másrészt az orosz sajtó kénytelen óvást emelni Ausztria-Magyarországnak magatartása ellen.

A katonai röpiratot, mely oly föltünést keltett, Pitterich Henrik ezredes, a közös hadügyminiszterium elnöki osztályának főnöke irta.

Csalás az osztrák-magyar banknál. Az osztrák-magyar banknál rájöttek, hogy a negyven és fél éves jelzálogkötvényeknek két áprilisi szelvénye egy és ugyanazon számmal van ellátva. A közelebbi vizsgálatnál aztán kitünt, hogy a szelvények egyike hamisitott és hogy 220 ilyen hamisitott kötvény van forgalomban, mely által a bank 4400 frttal károsodott. A rendőrségnek ezen esetre vonatkozó jelentése kiemeli, hogy a hamisitványok kitünöen sikerültek. A bank egyébként 3000 frt dijat tüzött ki a tettesek kézrekeritésére.

Ujdonságok.

* **A magy. kir. államvasutak** Szalonikiben kereskedelmi képviselőséget létesittettek; vezetője Déchy József. Ezen képviselőség a belgrádi és konstantinápolyihoz hasonlóan, Magyarország és a Balkán-félsziget közti forgalom fejlesztésére van hivatva. Feladatatt kereskedelmi, dijszabási, szállitási és vámviszonyokra vonatkozó utbaigazitások adása. Megkeresések a magy: kir: államvasutak kereskedelmi képviselője Szalonikiben czim alatt magyarul intézhetők hozzá. Miről az érdekelteket a debreczeni kereskedelmi és iparkamara ezennel értesiti. Debreczen 1891. szeptember 2.

* **A városok s a közigazgatási reform.** Mint tudjuk. f. hó 21-ére hivta meg Temesvár egy közös értekezletre a törvényhatósági jogokkal felruházott városokat, hogy a közigazgatási reformmal szemben állást foglaljanak. Ezt a kongresszust most elnapolták, azzal a megokolással, hogy a kormány a közigazgatási törvényjavaslatot ugyis levette a napirendről s igy a tanácskozásnak érdemleges tárgya nem volna. — Mindenesetre kár volt az értekezletet elhalasztani, mert a belügyminiszterium, mit azt közöltük is, épen most dolgozik a városok autonomiájára vonatkozó törvényjavaslaton, s a temesvári értekezletnek sok hasznát vette volna a javaslatszerkesztésnél.

* **Lelkész-jelölés.** A bárándi ev. ref. lelkészi állomásra kijelöltettek: Szabó József volt bárándi, jelenleg nagy-rábéi segéd-

---

A franczia szereti a magyart, de a németet gyülöli. Német megszólitásra nem válaszol, kitér, vagy azt mondja, hogy nem érti. Ottlétünk alatt várták az orosz nagyherczeget, és mily szomoru resignatióval irtak a franczia lapok a csalódásról, midőn hiába várták. A német lapok pedig nem titkolhatták el örömüket a kudarcz felett. De azért harmadnapra mégis csak megjelent a nagyherczeg a francziák örömére. Ezen franczia-orosz barátság még szomoru is lehet mi reánk magyarokra nézve, de hát a revanche-eszme belevitte őket ezen kutya- és macska barátságba.

A gloire-nemzet, mert 1870-ig büszkén annak vallotta magát a franczia, sehogy sem akar lemondani a vezetésről és a jezsuiták tana szerint az eszközökben nem válogat; hogy ismét a vezető népek első sorában lehessen. Maistre hazáját a mennyország után a legszebbnek vallja. »Le plus beau royaume, apres celui du ciel.« Maistre ezen kijelentése sem tulbecsülésre, sem elbizakodottságra nem vall, csak hazaszeretetre. A magyar szeretet sokkal kisebb, mint a franczia, azaz számra nézve kisebb, hazaszeretet dolgában a franczának méltó társa, és legnagyobb költője Petőfi ugyanugy énekelt: »Ha a föld Isten kalapja, ugy hazánk bokréta rajta.« Duruy a kiváló történettudós pedig a leveretés után irta: »Qui sait si le troncon d'épeé qui nous est resté dans la main, aprés une suprise malheurense, ne sera pas quelque jour nécessaire pour defendre la liberté génerale contre de brutales ambitions? Nous avons bien le droit, au moins, de nous souvenir que nous y avons réussi trois fois déjá, en arrétant ou brisan la menacante fortune Charles-Quint, de Fhilippe II., et de Ferdinand d'Autriche.« »Ki tudja, vajjon a szerencsétlen meglepetés után, kezünkben maradt csonka kardra nem lesz-e szükség maholnap, hogy a közszabadságot a brutalis ambitiók ellen megvédjük? Jogunkban áll legalább megemlékezni arról, hogy három izben sikerült nekünk megállitani, vagy megtörni V. Károly, II. Fülöp és ausztriai Ferdinánd fenyegető sikereit.«

Dijonba értünk esteli 7 órakor, itt megvacsoráltunk. Páristól Dijonig részint termékeny sikságon, részint szőlővel beültetett dombos vidéken vezetett utunk. Dijonon tul pedig kopár vidék, sziklás talaj emelkedik mind jobban-jobban, a karszti szegény vidékre emlékeztetve.

Lyonba éjjel 11 órakor értünk be. Másnap augusztus 9-én legelőször a város alatt, magas hegyen fekvő Notre Dame de Fourviére templomot és kolostort kerestük (Genovéva temploma), innen meglepő panoráma Lyonra. Már ezen kilátásért is érdemes ezen szép várost felkeresni, bár sok más jeles tulajdonságban bővölködik, nagy kereskedelme, virágzó ipara, főképpen selyemipara. Fekvése hasonlit Budapesthez. A rajta keresztül folyó Rhoné és Saóne folyamok kettős rakodó partjai felett emelkedik a Fourviére, mint a mi fővárosunkban a budai hegy ormán Mátyás király kastélya.

Dr. Legányi.

TÖRVÉNYSZÉK

A békés-csabai munkás-zendülés alkalmával elfogott vezetőket most vallatja a békés-csabai törvényszék, a mely előtt a végtárgyalás már hat nap óta folyik. Eddigelé körülbelől huszonöt vádlottat hallgattak ki, akik mindannyian tagadnak s a terhükre rótt cselekményeket beismerni nem akarják. Még valami 40 vádlott és tanu vár kihallgatásra.

lelkész, — Vértessy Mór tordai lelkész, — Szele György tépei lelkész s Nagy József h-szoboszlói tanár. A mennyire mi a bárándi viszonyokat is merjük, bizonyosra veszszük, hogy egyhangulag Szabó József nagy-rábéi segéd-lelkészt fogják megválasztani, ki bárándi működése alatt kivivta az egyházközség osztatlan szeretetét.

* **Őszi kánikula.** Ritka dolog az, hogy szeptember ekkora hőséggel hazudtolja meg az ősziségét, mint a hogyan azt most cselekszi. Hogy a tartós forróság ily példátlan mértékben menjen át szeptemberre is, azt még a »legöregebb« — meteorologusok sem merték volna jövendölni. A szárazság ennek miatta pusztít rohamosan. Gyümölcsfák, vetemények áhitozzák a jótékony nedüt; a kukoricza idő előtt megaszott s habár még Szent-Mihály napja jó messze van, már is megkezdődött a kukoricza-szedés ebben a kánikulai forróságban. Tegnap este hüvösebbre változott az idő s tépett szélü őszi felhők boritják az eget.

* **Hirek a vármegyéről.** Hajdu-vármegyénél közelebb számonkérő szék tartatott. A főispán megelégedését fejezte ki a tisztviselők munkássága felett. E hó 9-én tartatik meg a központi választmányi ülés, mely a jövő évi képviselő választók névjegyzéke ellen beérkezett felszólalásokat tárgyalja. — 17-én az igazoló-választmány tart ülést a virilisek névsorának megálapitása tárgyában. — 18-án az állandó választmány tart ülést, — melynek tárgya a 30-diki közgyülés tárgyainak előkészitése lesz. — Tegnap az utak fokozatos kiépitése ügyében kiküldött bizottság kezdte meg üléseit.

* **Zilahi katonák nálunk.** Impozáns fogadtatása volt tegnap este 7 órakor a pályaháznál a 3-ik honvéd ezred zilahi zászloaljának, mely a gyakorlatokra jött Debreczenbe. A pályaházhoz kivonult Bolla tábornok vezetése alatt a debreczeni honvéd tisztikar. Midőn a zilahi bakák megérkeztek, felálltak a pályaház előtti téren s Lőrinczi századparancsnok imához vezényelt. Aztán bevonultak a városba, hol elszállásolták őket.

* **Egyház.** A debreczeni ev. ref. egyház tanácstermében f. hó 9-én d. u. 3 órakor iskolaszéki ülés tartatik. Tárgy: több fontos iskolai ügy elintézése. Ugyanott szept. 10-én d. u. 3 órakor gazdasági ülés tartatik. Tárgy: folyó ügyek.

* **A helybeli vasuti állomásfőnök figyelmébe.** Hogy az idő pénz, azt mai időben nemcsak az angolok vallják, hanem mások is, de első sorban a vasutiaknak kell, hogy ezen mondással számoljanak. A debreczeni vasuti állomás az idők során olyan forgalmassá lett, hogy kibővitéséről kellene gondoskodni. Hanem addig is arra kérjük az állomás főnökét, hogy azon mizérián, mely a Kis-Pércsre vezető sorompón fenáll, valamiképen segitsen. Azonkivül, hogy ezen sorompó az országutat elzárja, megakasztja egyszersmind a homokkerti, boldogkerti, terményraktári, koporsógyári és faraktári közlekedést. — Ezen sok rendbeli forgalmi ut elzárása a szekerek és kocsik olyan megtorlódását eszközli, hogy sokszor 30—40 jármü vesztegel itten néha 20, néha 30 perczig is. Felszólalásunk nem czéloz a vasuti menetrendre, hanem csak a kocsitolásokra. Éppen ezen a sorompónál tolják fel és le a próbavonatok a kocsikat, ugy, hogy mindennap és minden órában zárják ott el a számos fuvarosok elől a sorompót. Hát mért nem eszközlik az ilyen próbatolatásokat a pálya délnyugoti részén? Ott senkinek sem állnának utjában. Ha nem volna az állomásfőnöknek erről tudomása, ez alkalommal felhivjuk rá figyelmét. (Beküldetett.)

* **Iparmű kiállitás Kisujszálláson.** A »Debreczen«-ben megjelent meglepő hir, hogy Kisujszálláson iparkiállitás fog tartatni, valósággal beteljesedett. A kiállitás kitüzött napja aug. 20-tól tartott a hó végéig. — Örömmel telhet el hazánk minden fia szive, hogy alföldi népes magyar városaink iparosai iparmüveik kiállitásával foglalkoznak, jel ez, hogy magyarjaink nemcsak szántás-vetésre, hanem iparmüvek előállitására is képességgel és akarattal birnak. Tekintsünk végig a kiállitáson: Gál Kálmán polgármester nyit otta me hathatós beszéddel a kiállitást. A tárgyak az ipartestület 4 termében voltak elrendezve helybenhagyható módon, mint ily kezdettől várni lehetett. Kiállitott darab volt mintegy 267. Ezenkivül volt egy gulaoszlop ásványvizzel telt üvegekből, Gémes Menyhérttől. Nyomtatványok, imakönyvek Jámbor Tivadar nyomdásztól; minden művek haladást, szorgalmat mutattak. Legfeltünőbb volt mégis egy Lukács Máté, Hodosi Sándor és Gulyás István által készitett fajdán kocsi, ára 380 frt. — Lukács Mátétól egy ruganyos homokfutó-kocsi, ára 55 frt. — Gábris Alajos órái közt kiválólag egy inga óra 100 frt értékben. — Hodossi Sándor és Kállai Károly által készitett homokfutó-kocsi 95 frt értékü. A műdarabok, mintegy 4 vidékin kivül Karczagról, mind kisujszállási iparosok művei. — A látogatók száma meghaladta az ezeret, a vidékről is sokan voltak, főleg Karczagról. Bevétel 270 frt. Adja a magyarok istene, hogy jövőre még müvészieseb tárgyakból tartsanak kiállitást városunk igyekező iparosai! Isten áldása legyen munkáikon! Erős akarat nem tűr akadályt. Előre! K. Hajdu Lajos.

* **Személyi hir.** Simonffy Imre polgármester ma este 8 órakor haza érkezik Debreczenbe s holnap átveszi hivatalát.

* **Kisdedek megvizsgálása.** Az I. ker. kapitányság tegnap megvizsgálta a dajkaságba kiadott csecsemőket s ezek egészségi állapotát teljesen rendben találta.

* **A főiskolában** nagy mozgalom indult meg az ifjusági könyvtárnok választása ügyében. Jelölve vannak Bugyi József és László Gyula theológusok.

* **Simor és Haynald.** A két biboros főpap tudvalevőleg örökös antagonizmusban élt egymással. A mit az egyik tett, azt a másik mindig ellensulyozni igyekezett s ha a kalocsai főpap tizezer forintot adott valamely jótékonyczélra, bizonyosra lehetett venni, hogy a primás tizenegyet fog ajándékozni hasonló czélra. A két főpap vetelkedésének valódi okát nagyon kevesen tudják, pedig még abban az időben kezdődött, mikor még mind a ketten fiatal növendékpapok voltak. Mind a kettő jó tanuló volt. Haynald Lajos azonban abban a meggyőződésben volt, hogy ő jobb tanuló Simornál és mégis ugy esett, hogy Simor mindig jobb osztályzatot kapott mint ő. Haynald e miatt nagyon el volt keseredve és itt kezdődött köztük a kölcsönös vetélkedés, mely köztük bizonyos végzetszerüséggel az egész életen keresztül tartott. Simor mindég megelőzte egy lépéssel vetélytársát. Midőn Simor esztergomi primás meghalt, Haynald is ágyban fekvő beteg volt már. Környezete sehogy sem akarta közölni vele a biboros főpap halálát, de minthogy attól tarttottak, hogy ha véletlenül tudja megtudni, még kedvezőtlenebb hatást fog rá gyakorolni, elhatározták, hogy mégis csak tudtára adják. Azon kezdték, hogy Esztergomból szomoru hir érkezett. Az agg főpap felemelkedett ágyában és ijedten kérdezte környezetétől, hogy talán Esztergomban lakó nővére (Deszáthné) halt meg? Megnyugtatták, hogy nővérének semmi baja sincs, hanem az, a ki meghalt: Simor János. A beteg főpap nyugodtan dőlt vissza fekhelyére és csak ennyit mondott: »Ismét megelőzött egy lépéssel.«

* **A Hortobágyon** az ezer meg ezer szarvasmarha közül augusztus óta 7 döglött meg. Ez is mutatja, mily jó most az állategészségügyi állapoti mivel ily kevés számu elhullás a hortobágy, állatok közt már ember-emlékezet óta nem volt

* **A vihar áldozata.** Mihályfalván a mult héten nagy vihar dühöngött, mely alkalommal Toroczkay Sándor komlószáritó szinje összeomlott, maga alá temetve az ott dolgozó nyolcz munkást és Toroczkaynak kevéssel előbb oda érkezett fiát. Két munkásnő rögtön meghalt a fiatal Toroczkay pedig annyira megsérült, hogy életéhez kevés a remény.

* **A nagyváradi katonai ünnep.** József főherczeg családjával együtt tegnap este érkezett Nagyváradra, hogy részt vegyen az ott állomásozó gyalogezred jubileumában. A főherczegi családot a pályaudvaron a katonai és polgári hatóságok, az egyesületek és testületek fogadták. A főherczegasszonynak a nagyváradi hölgyek bokrétát nyujtottak át. A főherczegi család a püspöki palotába szállott. A katonai disztakarodó és a kivilágitás esti 8 órakor kezdődött. A takarodó után a várban tüzijáték volt.

* **Dalestély.** A debreczeni »Munkás dalegylet« folyó szept. hó 19-én szombaton a »Margit-fürdő disztermében tánczczal egybekötött dalestélyt rendez, melyre a dalegylet pártolóit és barátait tisztelettel meghivja az elnökség. Beléptidij személyenként 50. kr. Egyleti alapitó és pártolótagok szabadjegyeiket használhatják.

* **Elhunyt vendéglős.** A »Debreczen« sörcsarnok jó nevü vendéglőse: Pattermann Vincze ma reggel 5 órakor szélhüdés következtében meghalt. Temetése holnap d. u. lesz.

* **Milyen kenyeret eszik a király?** Ezen a kérdésen veszett össze Kujáson Popu Flandorin és Zsirkovics Gyorgye. Popu azt állitotta, hogy a király szentjános kenyeret eszik, Zsirkovics pedig azt, hogy kalácskenyeret. A vitatkozásba beleszóltak Zsirkovicsnak a testvérei is, még pedig keritéskarókkal és ugy elpüfölték Poput, hogy hónapokig tart, mig folytathatja a félbeszakitott vitatkozást.

* **Férjét keresteti.** A munkaszünetes vasárnap sok galibára adott már okot, bele nem számitva a kereskedők sérelmeit, ügyeit, bajait. Nem érdektelen változat a munkaszünetes világban az a jelenet sem, mely ma játszódott le a kapitány előtt A feleség, a kivánatos asszonyka panaszkodik, meginditják könnyező kék szemei, bánattól rezgő hangja a kapitányi szobában levőket. A férjét kerestetné a kapitány urral; ez a könnyelmü férj — munkaszünetel vasárnap dél óta. A hire elhallatszik a családi fészekig, hogy most itt, most ott mulat, dőzsöl. A kapitány megigéri, hogy jó utra téritі a hűtlen férjem-uramat, konstáblereket küld érte. A párja-vesztett könnyező teremtés kilebben a szobából — látszólag megnyugodva a kapitány igéretében, kint a folyosón körül fogja egy csontos szikár anyóka:

— Ne sirj, a rossz pénz nem vész el ugy se!

Tán emliteni se kell, hogy az anyóka a munkaszünetes férj — anyósa volt.

* **Piros ruha, piros napernyő,** A ki Tirolba készül utazni, annak jó lesz tudni, hogy ott több községben meg van tiltva a a piros ruha viselése, főkép pedig a piros napernyő használata, mert a legelő barmokat ingerli ez a szin s máris sok kellemetlenséget és szerencsétlenséget idézett elő. A tilalom. az idegen nőket illeti, kik a mostani divat szerint, piros napernyővel jelennek meg Tirolban

* **Lövészet.** A szeptember 6-án tartott lövészet alkalmával dijat nyertek: legjobb mély lövéssel dr. Brutman ezredorvos 1 drb 2 frtos tallért, legtöbb körlövéssel Fürst Ödön 1 drb 1 frtos tallért.

---

* **Részeg medve garázdálkodása.** Az eset Oroszországban történt. Két év előtt a grodnói erdőben egy medvebocsot fogtak, melyet O. földbirtokos fölneveltetett. A maczkó csakhamar kedvencze lett az uraság könyezetének, daczára a sok galibának, melyet okozott. Hol értékes állótükör, hol meg telivér paripa esett áldozatul tréfáinak. De ezt mindég elnézték neki. Később azonban pálinkaivásra kezdték tanitgatni, a mibe igazi orosz medve létére pompásan bele is tanult. Legelőször egy földmives vitte Rabinovits vilnai csapláros csárdájába, és megizleltette vele a pálinkát. Két nap mulva aztán »Mimi« — igy hivják a medvét, már maga látogatott el a csárdába s levert egy pálinkás hordót. A csapláros el akarta venni tőle zsákmányát de keservesen járt, mert a »szeliditett« fenevad leütötte őt is, meg a segélyére sietett feleségét, fiát és leányát is. A jelenlevő parasztok eleinte tréfának hitték a dolgot s jót nevettek a csaplárék és a medve küzdelmén, de csakhamar felismerték a baj komolyságát és vitézül megfutottak. A küzdelem hirére később összecsődült a nép és látta, hogy a vérben és földre ömlött pálinkában vonagló áldozatoktól pár lépésre a medve hevert lerészegedve. A medve tulajdonosa kivonszoltatta az elázott fenevadat és agyonlőtte. A megsebesültek közül csak a csaplárosné épült fel, a többiek elvérzettek.

Welenszky Mátyás bünügye.

A mennyire lehetett, részletesen ösmertettük tegnap e sensatios bünügy ujabb tárgyalásának s illetve a délig már be is fejezett bizonyitási eljárásnak lefolyását. A d. u. ülés a vádbeszéd előterjesztésével kezdődött Dr. Dicsőffy Sándor a következő szépen átgondolt s még bővebb méltatást érdemlő beszédben felelt meg föladatának:

Közvádló: A mult alkalommal megtartott tárgyalás eredményre azért nem vezetett, mert vádlott ügyvéde, ki a védelmet teljesiteni hivatott volt, másfélnapi tárgyalás után a tárgyaló termet elhagyta.

Főbenjáró ügyekben védőt a vádlott részére vagy a törvényszék nevez ki, vagy azt maga a vádlott választja. Legyen azonban bármelyik eset, ily ügyekben a védő közfunctionariusa a pernek. s ennek természetes folyománya, hogy e functiót kénye kedve szerint — megtorlás nélkül, el nem mulaszthatja Ez az elv alapja annak, hogy a törvényszék határozatában az eredménytelen tárgyalás költségeiben marasztalta el a volt védőt, s másodszor hogy a hivatása szerinti kötelességeit megszegő ügyvéd ellen fegyelmi birósága előtt az 1874. XXXIV. t. cz. 68. §. a pontja alapján a 70. §-hoz képest, a fegyelmi feljelentést megtette. Az első védi az állam megsértett fiscális érdekeit, a második pedig elégtételt ad a törvényszék tekintelyének megsértéséért és azért, hogy ezzel a vádlott ügyének elbirálása halasztást szenvedvén, vizsgálati fogsága is indokolatlanul meghosszabbittatott.

A védő ügyvéd azzal kivánta tanusitott eljárását indokolni, hogy őt a kir. törvényszék, illetve annak akkori elnöke védői joga gyakorlatában korlátozta; hogy miben nyilvánult e korlát, arra feleletet a tárgyalásról felvett jegyzőkönyv mint közokirat ad. Még ha teljesen elhibázottan s tévesen lett volna is e korlát alkalmazva, a mit különben én határozottan kétségbe vonok — akkor sincs joga az ellen a védőnek ugy recurralni, hogy a biróságot a faképnél hagyja. Sulyos, mondhatnám legsulyosabb kötelesség szegést követett el s eljárásának elitélésére alig lehet enyhe szavakat találni De a védői széket elhagyta, védői tisztéről lemondott, véle tehát, mert magát itt nem védheti, nem foglalkozom.

Egyet azonban kötelességem megjegyezni s ez az, hogy a hirlapokban is szellőztetett s helylyel-helylyel botrány színében feltüntetett ama tárgyalásba a törvényszék botrányt nem csak nem vitt be, de azt ilyentől szigoruan megóvni hivatásából kifolyó elengedhetetlen kötelességének tekintette s e kötelessége teljesitésében magát semminemü tekintet által zavartatni nem hagyta.

Ezután rátérve a mai tárgyalásra, a tényállást tüzetesen ismerteti, majd igy folytatja:

Vádlott tagadja, hogy neki szándéka lett volna Schreyernét életétől megfosztani, azt azonban beismerte a végtárgyaláson ma is, hogy forgó pisztolylyal a nevezett nőre három izben lőtt.

Habár az a körülmény, hogy vádlott a pisztolyt két napon át is magával hordozta s folyton a Schreyernéval való zárt találkozást kereste, továbbá az, hogy az előző nap estéjén is fegyvert tartva kezében Schreyerné korcsmájának ablakán leskelődött be s hogy azon cselekményének következményeitől, mint maga beismeri, nagyon tartott, s ezért fájt neki annyira a rendőrség előtti feljelentés is, — mind azt mutatják, hogy vádlott előre tervezte kedvesének kivégzését s azt látszik igazolni, azon a vádlott által tagadott körülmény is, mit sértett nő hit alatt vallott, hogy egy alkalommal már előtte a bünös szándékra czélzást tett vádlott, midőn ugy nyilatkozott, hogy a viszonyt megszakitja, akkor ő meghal, de másnak is meg kell halni: mégis mert maga vádlott határozottan tagadja, hogy előre megfontolt szándékkal cselekedett volna, ellenében a gyilkosság kisérletének vádja fel nem állitható és pedig annál kevésbé, mert tagadhatatlanul izgatott kedélyállapotban volt, ilyenkor pedig a praemeditatióhoz megkivántató nyugodtság hiányzik, megfontolásról szó nem lehet.

Minthogy azonban részben beismerése, részben Nagy Zoltán, Zsiga Józsefné, Sarkadi József, Farkas Sándor és id. Magyari Imre hit alatt kihallgatott szemtanuk ugy sértett nőnek szintén eskü alatt tett vallomása által teljes hitelt érdemlőleg bizonyitottnak tekintendő, hogy a forgó pisztolylyal czélozva, közvetlen közelről három izben sértett nőre lőtt s azt mindháromszor találta is,

minthogy a forgó-pisztoly élet-kioltására általában alkalmas, sőt felette alkalmas és biztos eszköznek ismertetik s a jelen esetben a fegyver-szakértők sem támasztanak az iránt semmi kételyt, hogy a bünjelként szereplő pisztolylyal, főleg az igazolt közelségből még másodrendü lövegekkel is halál okozható,

minthogy az elmebeli állapota tekintetében két orvosszakértő által megvizsgált s teljesen ép elmével birónak konstatált vádlottnak közönséges emberi értelem szerint tudnia kellett, hogy forgó-pisztolylyal emberre lőni oly közelből, annak rendszerint halálát okozza, — s arra nézve, hogy ezen tudat vádlottnál a tett elkövetésekor zavarva lett volna, az ő igazolatlan állitásán kivül, semminemü bizonyiték fel nem merült,

minthogy ezek szerint igazoltnak tekintendő, hogy vádlott volt kedvesét, a ki őt mellőzni kezdé s kivel már neki szakitni kellend, a ki őt feljelentette a rendőrségnél s a ki őt sértegette, életétől megfosztani szándékozott s ezen szándéka megvalósitására hatályos módot és eszközt választott, tekintettel arra, hogy cselekményének szándékolt de be nem következett eredménye akaratán kivül fekvő okokból maradt el: inditványozom, hogy vádlott, Velenczky Mátyás a btkv. 279 §.-ba ütköző szándékos emberölés büntettének a 65 §. szerinti kisérlete miatt a btkv. 279 és 289 §§-ok alapján a 66 §. alkalmazása mellett elitéltessék — a már felmerült és még felmerülendő bünügyi költségekben és pedig a mult tárgyalás költségeiben csak azon esetre, ha azok a marasztalt Löfkovics Márton ügyvéden behajthatók nem volnának, elmarasztaltassék, a bünjelként őrzött forgó-pisztoly és lövegek a btkv. 61 §. értelmében elkoboztassanak és az 1887. VIII. tcz.-ben megjelölt czélra értékesitésük elrendeltessék.

Sulyositó körülményül kérem venni, hogy vádlott kedvesét, kit beismerése szerint most is szeret és tisztel, akarta életétől megfosztani, hogy arra lövést több izben intézett, mi szándéka intensivitását tünteti elő, s hogy a lövések következtében sértett — bár nem hosszu ideig tartó — egészségháboritást is szenvedett, enyhitőként a vádlott eddigi büntetlen előéletét és azt, hogy cselekménye elkövetése után a gyilkoló fegyvert önmaga ellen is használta s ennek következtében egy hónapnál tovább tartó betegséget szenvedett át.

Ezután Ujvári István védő tartotta meg védbeszédét:

Ritka — ugy mond — az emberek között azon erős jellem, ki mindenkor tudna rögtön fellázadt szenvedélyének parancsolni; ezen erkölcsi erő az emberek legnagyobb részénél hiányzik és valahányszor a szenvedélyek adnak a cselekedetnek irányt, mindannyiszor elhallgat az én ezek uralma alatt és ezért azon cselekedetek, melyek a szenvedélyek uralma alatt keletkeznek, kevésbbé számitandók be, mintha higgadt észszel vitettenek volna véghez.

Különösen kiemeli a szakértői orvosi véleményt, melyben az mondatik, hogy a 40 éves embernél a nemi kicsapongás alkalmas arra, hogy az idegrendszer megrendülését vonja maga után; idegizgékonyság által a gyakori bujálkodás gyakran fokoztatva, másrészről a felkeltett vágynak kielégitetlen maradása a kétségbeesest kimagyarázza. Véres vonalként huzódik keresztül ezen bünperen: »Keresd az asszonyt«. Vádlott töredelmes vallomása ezt mindenben igazolja.

Védő ezután ösmerteti a tényállást, a védelem szempontjából kiemeli, hogy Schreierné vádlottnak szemrehányásokat tett, hogy miért nősült meg és folytonosan azon volt, hogy a már hidegülni kezdett viszonyt ujra kezdje, ekkor aztán magát ivásnak adta, minthogy Schreiernétől szabadulni nem tudott, más felől pedig neje szavai sértőleg hangzottak, elhatározta magát az öngyilkosságra. Igy történt aztán, hogy midőn vádlott a Telegdi-fürdőbe akart menni, véletlenül találkozott ismét Schreiernéval, kivel szóba elegyedett, s midőn vádlott kérdezte, hogy miért adta fel a rendőrséghez, hiszen ő arról nem tehet, hogy ha bolondulásig szereti, erre Schreierné azt mondta, ha bolond menjen az őrültek házába; ez annyira elkeseritette vádlottat, hogy a helyett, hogy ő maga magát lőtte volna meg, revolverét kirántva, — s rá lőtt Schreiernéra, de nem ölési szándékból, hanem öntudatlan állapotában.

Hogy csakugyan mindennek okozója Schreierné, igazolja Weisz Sándor a Welenszki volt főnöke, a ki maga sokszor látta az üzlet előtt járkálni, a mikor Welenszky izgatott és zavart volt, különösen akkor, amikor vádlott már nős volt, sőt elment vádlott lakására is.

Ugyancsak ugy vall Debreczeni Gábor is, kinél vádlott lakott, sőt még alaposabban megmagyarázza, a midőn azt vallja, hogy ugy ment Schreierné Welenszky lakására, mint haza s hozatott neki enni inni valót. Ezt igazolja Németi Sándorné is, a ki azt adja még elő, hogy akkor sem szégyenlett Schreierné Welenszkyhez menni, a mikor az már meg is nősült.

Mindezekből látszik, hogy a bünszerző és büntettnek előidézője maga a panaszos.

A védő azután számos enyhitő körülményt érvényesit védencze javára s kéri a törvényszéket, hogy az orvosi vélemény alapján fölmentő itéletet hozzon, legrosszabb esetben pedig a btkv. 281., 66. és 92. §-ainak alkalmazásával a lehető legenyhébb büntetés kiszabását kéri.

A magán vád képviselője Gyügyei József nem kivánván a kir. ügyész által elmondottakon kivül ujabb előterjesztést tenni, csupán a felszámitott 200 frt kár megtéritését kéri.

A törvényszék ezután itélethozatal végett visszavonult és hosszas tanácskozás után a következőkben hirdette ki az itéletet: Velenszky Mátyás vádlott a b. t. kv. 297 §. ütköző szándékos emberölés büntettének a 65 §. első bekezdése szerinti kisérlete miatt mondatik ki bünösnek s ezért a 66. és a 289. §§. alkalmával a mai naptól számitandó két évi fegyházra és 3 évi hivatalvesztésre itéltetik. A vizsgálati fogság által 4 hónap kitöltöttnek mondatik ki. Elmarasztaltatik továbbá a vádlott 59 forint 20 krajczár eljárási költségből 24 frtnak föltétlenül, 35 frt 20 krnak pedig abban az esetben leendő megfizetésében, ha ez összeg volt védőjétől behajtható nem lenne, s kötelezteti a rabtartási költségek viselésére a bünselekménynél használt revolver és töltényei elkoboztatnak s a vádlottnál talált 3 frt 75 kr. készpénz és egyéb értékek a kir. ügyészségek illetékes elbánás végett kiadatnak, sértettett 200 frt iránti kártéritési igényével a kir törvényszék feltétlenül elutasitja.

147.

AZ „ISTVÁN" GŐZMALOM TÁRSULAT
GYÁRTMÁNYAINAK
ÁRJEGYZÉKE.

Az 1887. aprilis hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyülésen megállapitott s 1887. évi junius 1-én életbeléptetett eladási, fizetési és szállitási módozatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Itt helyben, kötelezettség nélkül.

Készpénz fizetés mellett, zsákkal együtt

		100 kiló
A.	Asztali dara nagyszemü	19.20
B.	Szinte » aproszemü	18.60
0.	Királyliszt	18·60
1.	Lángliszt kivonat.	18.—
2.	Elsőrendü zsemlye liszt	17·60
3.	Zsemlye liszt	17·—
4.	Elsőrendü kenyér liszt	16·60
5.	Közép kenyér liszt	16·—
6.	Kenyér liszt	14.80
7.	Barna kenyér liszt **zsákonként á 70 klg.**	12·80
8.	Takarmány liszt » » » »	9.20
11.	Finom korpa **zsákonként á 50 klg.**	6·—
12.	Durva korpa » » » »	5·—

Debreczen, 1891. szeptember 8.

CSARNOK.

„EZEREGY RÖGESZME“.

— Regény. —

Irta: **Dumas Sándor.**

Forditotta: **Publik Ernő.**

(Folytatás.)

— Hát miért nem akarsz velünk jönni? — kérdé tőle a polgármester.

— Minek menjek, nem elég, ha mindent beösmerek, hányszor mondjam még, hogy én gyilkoltam meg őt, a saját két kezemmel vágtam le a fejét egy karddal, azzal a karddal, amelyet a mult évben a fegyvergyárban kaptam. — Vezessenek engem a börtönbe; nekem nincs ott mit keresnem, én a börtönbe akarok menni!

Az orvos és Ledru ur egymásra néztek.

— Kedves barátom — mondá a rendőrbiztos, aki, mint a polgármester, abban a véleményben volt, hogy Jacquemin megháborodott, — a confrontatio rendkivül szükséges — már pedig önnek okvetlen ott kell lennie, hogy a bizottságot vezesse!

— Van is szükség az én vezetésemre! — mondá Jacquemin — A hullát megfogják találni a pinczében, a hulla alatt egy gypszzsákon a fejét, de engem vezessenek a börtönbe!

— Magának is jönni kell! — mondá a rendőrbiztos.

— Ó Istenem, én istenem! — kiáltá Jacquemin a szerencsétlen bünös — én jó istenem, ha én ezt tudtam volna!

Hát mi történt volna akkor? — kérdé a rendőrbiztos.

— Akkor magamat is megöltem volna!

Ledru ur a fejét csóválgatta és reá pillantott a rendőrbiztosra, mintha mondani akarta volna: A dologban valaminek lappangnia kell!

— Kedves barátom — mondá a gyilkosnak — jer, mondd el nekem!

— Önnek mindent megmondanék Ledru ur, ha tetszik, kérdezzen!

— Hogy lehet az, hogy neked bátorságod volt a gyilkosságot elkövetni, s nincs annyi erőd, hogy az áldozattal szembe állj? Talán történt olyasmi, amit nekünk el nem mondtál?

— Igen! igen! valami rémitő!

— Nos, kiváncsi vagyok, beszéld el!

— Még sem tehetem, mert ön azt fogja mondani reá, hogy nem igaz, ön azt fogja hinni rólam, hogy megbolondultam!

— Mindegy! Mi az? Beszéld el nekem!

— Elmondom, de csak is önnek!

Ő Ledru urhoz hajolt.

A csendőrök visszaakarták tartani, de a polgármester intésére, szabadon eresztették a fogolyt.

Külömben is, ha meg akart volna szökni, bajosan sikerült volna már neki, mert Fontenay-aux-Roses-fél lakossága teljesen ellepte a Diana- és a Nagy-utczát.

Jacquemin, mint mondva volt, egészen Ledru ur mellé hajolt.

— Hiszi ön Ledru ur — kezdé Jacquemin szakgatva — hiszi ön, hogy egy fej, egy törzsétől elvált fej, beszélni tudjon?

Ledru ur felsziszent, mintha kiáltani akart volna és láthatólag elhalványult.

— Hiszi ön ezt, mondja? — ismétlé Jacquemin.

Ledru ur mintha küzdött volna magával.

— Igen! — mondá nehezen — én hiszem!

— Nos hát . . . ő . . . ő beszélt!

— Ki?

— A fej . . . Johanna feje!

— Mit beszélsz?

— Szemei nyitva valának, ajkai rebegtek, igen! ő reám nézett és hivott. »Nyomorult!« mondá nekem.

Mialatt e szavakat rebegé, melyek bár kizárólag Ledru urhoz voltak intézve, mégis mindenki által hallhatók valának, Jacquemin rettenetesen nézett ki.

— Ha! ha! ha! pompás egy tréfa — mondá az orvos kaczagva — olyat se hallottam még, hogy egy levágott fej beszélgessen, mondhatom rendkivül érdekes!

Jacquemin megfordult.

— Ha én mondom! kiáltá ő.

— Jól van — mondá a rendőrbiztos — annyival is inkább, menjünk a tett szinhelyére. Csendőrök, hozzák a fogolyt!

Jacquemin szabadkozott és erősen kiabált. Nem! nem! — orditá — szakgassatok darabokra, de én nem megyek!

— Jer barátom — mondá Ledru. — Ha csakugyan elkövetted azt a szörnyü büntényt, a melyért fel is jelentetted magadat, azon bajosan lehet már segiteni, mert az valósággal büntény! Egyébbiránt — tette hozzá halkan — hasztalan itt minden ellentállás, ha önként nem jösz, erőszakkal fognak oda czipelni!

— Nos hát — mondá Jacquemin — menni fogok, de egyet meg kell igérnie Ledru ur!

— Mit?

— Hogy az alatt, mig a pinczében leszünk, nem fog elmenni oldalam mellől!

— Nem!

— Megengedi majd, hogy megfogjam a kezét?

— Igen!

— Most már — mondá az — előre!

A zsebéből kihuzott egy tarka zsebkendőt és törölgette a verejtéket homlokáról.

Az egész tömeg Jacquemin lakása felé tartott.

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

Miféle gyümölcsfákat ültessünk az elpusztult szőlőkbe? Ma napság, amikor a szükség arra készteti a filloksz era vész által keresetétől megfosztott népet, hogy más uton szerezzen magának megélhetést és a más módok között a gyümölcstermelést is ajánlják neki, csakugyan érdemes felvetni azt a kérdést, hogy voltaképen mely gyümölcsfák termelésére adja magát a tönkrement szőlősgazda Általában véve a gyümölcstermelés csak az olyan területen ajánlható. a mely erre alkalmas, a mi pedig a gyümölcsnemeket illeti, ezekre vonatkozólag megjegyzendő, hogy csak oly gyümölcsöket termeljünk, melyek a magasabb fekvésü, száraz és szélnek kitett talajjal is megelégszenek. Ha a régebbi szőlőket tekinjük, a melyekben bár nem rendszeresen, most is terem gyümölcs, azt látjuk, hogy különösen cseresznye, kajszin és őszi baraczkot termeltek bennük. Mindhárom gyümölcsfaj meleg talajt kiván és leginkább birják ki a magasan fekvő szőlőhegyeken uralkodó viszonyokat. Ezeknek gyümölcse mindig jó kelendőségre számithat, különösen nagyvárosok közelében, kellő csomagolás mellett nagy távolságra szállithatók, amint az abból is kitetszik, hogy a kecskeméti baraczk Svédországba is megtalálja utját. Ezen kivül a baraczk és a cseresznye aszalható is, ugy hogy bőséges termés idején ekképen is értékesithető a gyümölcs, nem is szólván arról, hogy a nevezett gyümölcsöket még más alakban is fel lehet dolgozni. A cseresznye és a baraczk tehát igen alkalmas gyümölcsfajok oly területek kultiválásánál, amelyek magas fekvésük miatt a mezőgazdaságban nem értékesithetők; sőt ha a gyümölcstermelésre gond fordittatik, a fajták helyesen megválasztatnak, a volt szőlők mint gyümölcsösök épp oly biztos és tekintélyes jövedelmet szolgáltathatnak, mint azelőtt. Hogy a talajt ilyen czélra is meg kell munkálni, nagyon természetes. Mindenek előtt arra kell ügyelni, hogy az elültetendő csemeték mély gödrökbe jussanak, hogy ekkép a gyökér is lehetőleg mélyre terjedjen és ne legyen kitéve a kiszáradás veszélyének. Ez okból nem tanácsos szőllőkben törpe gyümölcsfákat ültetni. Ha a talaj kevésbbé jóakkor 1—2 méter mély gödröket kell ásni. A sorok irányitását ugy kell eszközölni, hogy azok ne essenek délre. A cseresznyénél kezdve a fajta kiválasztását, ajánlatosak a korán érő fajok: mivel ezek jól értékesithetők, a később érők közül pedig a husos cseresznyék, a melyeknek igen sok válfaja van). A kajszin baraczknak is sok faja van. Igen ajánlatosak a Nancy, Breda, Triomfe of Busierre, a magyar legjobb, a nagyszombati nagy, a korai nagy stb. Az őszi baraczkból figyelembe jöhetnek az amerikai és angol koránérő fajok, mint az Amsden, Waterloo, Columbia, korai Granada, korai Beatrice, korai Rivers, korai Albert stb. Természetes, hogy cseresznyén és baraczkon kivül más gyümölcs is sikeresen tenyészthető magas fekvésü szőlőhegyeken. Igy a körte, különösen a korán érő. Ezen kivül a meggy, a szilvafélék közül a kis sárga Mirabella ajánlható fajták. A mi azt a kérdést illeti, hogy milyen alakban ültessék a fákat, már fentebb emlitettük, hogy a törpefák ültetése nem ajánlatos, de a magas törzs sem, mert ez sokat szenved a széltől. E szerint legjobb lesz a közepes nagyságu alak. Az ültetmények lehetőleg igen fiatal csemeték legyenek — legjobb egy esztendős nemesitésekkel próbálkozni. Ha még trágyázzuk is a fákat és gondot forditunk reájuk, akkor félannyi munkával, mint a szőlőnél, tisztességes hozamot lehet elérni.

Mennyit eszik a baromfi? Mióta Francziaországban tanintézetet állitottak fel a baromfitenyésztés oktatására, azóta a baromfitáplálás számadataival is kezdenek tüzetesen foglalkozni. Roullier, az intézet igazgatója, e tekintetben következő tapasztalatokra jött: Olyan tyuk, mely a szabadban él és egész nap az istállóban, trágyadombon és gyepen kapargálhat, beéri 40 gramm szemes eledellel. Ha azonban a baromfi kis térre van szoritva, akkor napjában a nagyobb fajta állatoknál (Brahma, Cohin) 90 gramm eleségre van szükség. A kisebb fajták fejenkint kevesebbel is beérik. Ilyen táplálkozás mellett a jól tojó tyuk évenkint 130—150 tojást hoz. Ha ez utóbbi adat áll, akkor a gabonafélék mai árviszonyai között, a baromfi tartása nagyon nyereséges. E számadatokat azért czélszerü megjegyezni, mert ha a tyuk kevesebb eleséget kap, mint a menynyire szüksége van, akkor lesoványodik és nem tojik, ha pedig többet adunk a szükségesnél, meghizik — és akkor sem tojik. Az adatok az árpára, zabra, pohankára stb. állanak. Az utóbbit a francziák a legjobb baromfieledelnek tartják. Csakis ez ilyen czélszerüen tartott baromfira mondja Roullier, hogy az a »bőség szaruja.«

A szarvasmarha kiállitás Berettyó-Ujfaluban szombaton tartatott meg és pedig — mint onnan irják — elég kielégitő eredménynyel, bár sok tekintetben mögötte maradt az előző évi kiállitásoknak, a minek oka valószinüleg az, hogy a lókiállitás ez évben a szarvasmarha-kiállitástól elkülönitve tartatik meg, azonkivül a nagybirtokosok, kik ezelőtt jó példával jártak elől, az idén teljesen elmaradtak s ezekhez járult még az is, hogy a mezei munkálatok az idén az időjárás miatt

nagyon elmaradtak s igy a gazdák inkább azokat iparkodtak elvégezni, mellözve a kiállitást. Dicséretére válik azonban kis gazdáinknak az, hogy a felhajtott jószágokon meglátszott a gazdáknak jobb kondiczióra, jó husra és tisztaságra való törekvése. Összesen 55 db szarvasmarha lett kiállitva. A kiállitás reggel 8 órakor vette kezdetét, két osztályra azonban, az egy és 2 éven felüli bikákra nem, jelentkezett kiállitó. A biráló-bizottság Szabó Ferencz és Szunyogh Szabolcs elnöklete alatt megalakulván, a dijak következőleg itéltettek oda: Borjas tehenekért dijat nyertek: I. dij 80 arany frank, Kovács Péter. II. dij 60 arany frank, Varga Károly. III. dij 40 arany frank, Oláh János. IV. dij 20 arany frank, Goldstein Albert. Diszoklevelet: Hagymási Éliás. Egy éven aluli bikaborjukért: I. dij 60 arany frank, Kéri Ferencz. II. dij 40 arany frank, Csősz András. III. dij 20 arany frank, Katona János. Diszoklevelet: dr. Engel Ignácz. Üszőkért: I. dij 50 arany frank, Bojti Márton. II. dij 30 arany frank, derecskei Balkus Mihály. III. dij 20 arany frank, Pozsár Sándorné. Diszoklevelet: dr. Engel Ignácz és Kerekes Gyula. C-oportos kiállitásért: Diszoklevelet: Steiner Arthur és János.

Kőbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 5.

a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rendü: 1) Öreg nehéz (páronkint 300—400 klgron felüli sulyban) —,——.—. 2 Öreg közép (páronként 300—400 klgsulyban) —.— .— 3. Fiatal nehéz (páronkint 320 klgron felüli sulyban) 48.——48·50 4. Fiatal közép (páronkint 251—320 klgr, sulyban 49.——49.50 5. Fiatal könnyü (páronkint 250 klgmig terjedő sulyban) 51.—52.— II. Magyar szedett: 6. Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) —.——,— 7. Közép (páronkint 220—280 kilgr, sulyban) —.——.— 8. Könnyü (páronként 220 klgrig terjedő sulyban) 48.——49.—. III. Szerbiai: 9. Nehéz (páronkint 260 klgron felüli sulyban, 47.—48.—— 10. Közép (páronkint 220—260 klgr. sulyban) 47.——48.— 11. Könnyü (páronkint 220 klgmig terjedő sulyban) 48.—48.50— Sertés létszám: szept. 5 napján volt készlet 142.329 darab. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hizlalni való sertés —.— —.—, malacz (4—11 hónapos korban) felhajtatott 1495 drb.

Budapesti gabonatőzsde. Szeptemb. 7-én. Buza őszre 10·54 pénz, 10.56 áru. Tengeri 1891. jul.—aug. 6·50 pénz, 6·55 áru. Zab őszre 5·90 pénz, 5·92 áru. — Káposztarepcze aug.—szept. 14.05 pénz, 15·15 áru.

Felelős szerkesztő: **Kósa Barna**.
Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő,
és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

Rickl József Zelmos

DEBRECZEN.

Ajánl friss töltésü ásványvizeket u. m. Bikszádi, Bártfai, Czigelkai, Csizi jod, Emsi Franzensbadi, **Gieshübli,** Gleichenbergi, Halli jod, Ivándai, Karlsbadi, Kissingeni, Rákóczy, Koritniczai, Krondorfi, Lipiki jod, Margit forrás, Marienbadi, **Mohai Ágnes** és **Stefánia** forrás, Parádi, Műllnai, Preblaúi, Pyrmonth, aczél, **Screbenai** (Bosnia), **Guber** forrás. **Levico** és **Roncegnoi arsen** és **vastartalmuak**, Rohitschi, Selters, Salvator, Saidschitzi, Szolyvai, Szulini és Budai keserü vizeket.

Továbbá:

Lenkencze, olajban tört mindenféle festékeket és mindennemü

füszerárukat

a legjutányosabb árakon.

Cs. és kir. katonai élelmezési raktár Nagyváradon.

1441. sz.

Értesités.

Hivatkozással a helyi hivatalnak az 1892. évben Nagyváradon szükséges kenyér és zabszükséglet szállitásának biztositására f. évi augusztus 15-én 1293. sz. alatt közzétett bérleti hirdetményére, közhirré tétetik, hogy a kenyérre vonatkozólag olyan vagylagos ajánlatok is megengedtetnek és elfogadtatnak, melyek az egész szerződéses viszony alatt fél buza és fél rozslisztből való szállitásra vonatkoznak.

Nagyvárad, 1891. szeptember 4.

A cs. és kir. katonai élelmezési raktár kezelő bizottságától

405 **NAGY-VÁRADON.** 4

NYILT-TÉR.

A karlsbadi vizzel végzett kurák alatt, valamint **utókura** gyanánt, ugy ezen viz, valamint egyéb ásvány vizek használata után: a

MATTONI-FELE
GIESSHÜBLER
legkitünőbb ügyeneve
SAVANYU-KUT

jelenleg már általánosan van alkalmazásban. Rendeltetése (de thermis. Carlsbadensis tractatus) ugy nyilatkozik hogy a Gieshübler savanyukut Karlsbad dicsőségére szolgál, s hogy e hely forrásainak gyógyhatását fokozza. Loschner udvari tanácsos monografiája Gieshübl Puschteinről.)

Naponként érkeznek raktárra

szebbnél-szebb **ujdonságok** a közelgő őszi idényre u. m.:

DIVATOS NŐI RUHASZÖVETEK

keskeny zsinór- és tolldiszek

fekete divatkelmék

SZINES SELYMEK

mosó velezek,

Téli Himalaya kendők.

Különös szép választékban:

szőnyegek

BUTORSZÖVET, FÜGGÖNYÖK

ágy s asztalteritők

melyeket igen olcsón és szabott árakon ajánlunk a n. é. vevő közönségnek.

SZABÓ LAJOS FIAI

Debreczen, Rózsatér.

401 6

Orvosi bizonylatok

„MARGIT"

gyógyforrásról

„MAGYAR SELTERS"

Előnyös tulajdonsága valamennyi szikéleges vizek között, — vegyi alkatrészeinek szerencsés összetétele kevés szabad szénsav, de gazdag, félig kötött szénsav tartalma.

Dr. Korányi Frigyes egyetemi tanár és kir. tanácsos. Jó hatásunak találtam a légutak és gyomornyálkhártyájának hurutos bántalmainál A Seltersi-Radeini-, Vichy- stb. vizektől különbözőbb csekélyebb szabadszénsav tartalmánál fogva s azért vérzések lehetőségénél, vagy a hol a vérkeringési szervek izgatásától kell tartani, a szénsavany-dusabb vizek fölött előnyuel biz.

Dr. Gebhardt Lajos egyetemi tanár a Rókus-kórház igazgatója: Kiválóan jó hatásunak bizonyult a légző-, emésztő- és vizelőszervek hurutos bántalmainál olyannyira, hogy jelenleg rokonalkatu más ásványviz kórházunkban alig rendeltetik. — csekély szabad szénsav tartalmánál fogva oly esetekben is sikeresen alkalmazzuk, a melyekben a seltersi-, giesshübli-, gleichenbergi vizeknek használata határozottan káros volna.

Dr. Navratil Imre egyet. tanár: Torok-, gége-, légcső- és hörbetegségben igen jó, kiváló hatást pedig akkor gyakorolt, ha az emlitett szervek bántalmával rokon természetü gyomorbaj volt jelen.

Dr. Poór Imre egyetemi tanár: Gége-, tüdő-, gyomor- vizhólyag idült hurutjait szintugy a zlatjamint a seltersi, gleichenbergi, giesshübli. Előnye, hogy a betegek élvezettel iszszák s hogy sem bevévo, sem belélegezve, a fejben vagy tüdőben nem okoz semmi vértorlódást.

Dr. Kétly Károly egyet. tanár: Légző-, emésztő-szervek, hurutos bántalmainál jó eredménnyel alkalmaztam, seltersi-, Gleichenbergi-, Giesshübli vizek fölött kisebb szénsav tartalmánál fogva előnnyel bir.

Dr. Barbás József Rókus-kórházi főorvos: Légcső-, emésztő- és vizelő-szervek hurutos bántalmainál bátran versenyez a külföldi szikéleges ásványvizekkel.

Dr. Bamberger Henrik egyetemi tanár, udvari tanácsos. Légző-, emésztő-szervek idült hurutjainál tapasztalt eredmény bizonyitja, hogy gyógyhatásban teljesen azonos a seltersi-, giesshübli- és Vichy-vizekkel.

Dr. Duchek András egyetemi tanár, udvari tanácsos: Összetétele és kellemes izénél fogva ajánlható a légző- és emésztő-szervek kórállapotainál.

Ez időszerint Európa legelső s leglátogatottabb **tüdőbetegek klimatikus gyógyintézete:**

GÖRBERSDORF

a „**Margit**"-forrás gyógyhatásáról: — Sokoldalu legkedvezőbb eredmények alapján, melyeket én gyógyintézetemben „a „**Margit**"-forrás gyógyviz" alkalmazása által a **légutak idült hurutos bántalmainál** tapasztaltam, hivatva érzem magamat ezen betegeim által kedvesen fogyasztott és jól türt gyógyvizet a **legsürgősebben** ajánlani.

Görbersdorf, 1879. márczius 18-án.

Dr. Rempler Tódor.

»MARGIT« borral használva a legegészségesebb ital!

Kizárólagos főraktár **Édeskuty L.** **cs. és kir. és szerb kir. udv. ásványviz-szállitónál, Budapesten, Erzsébet-tér 8. sz.**

Ugyszintén kapható minden gyógyszertárban, füszerkereskedésben és vendéglőben.

A „DEBRECZEN" NYOMDA RÉSZV. TÁRSASÁG

NYOMDÁJA

(Nagy-uj utcza 1702. sz. Konrád-házban)

teljes uj berendezéssel,

elvállal **mindennemü nyomtatványokat**, u. m. **folyóiratok, számlák, körlevelek, gyászjelentések, báli- és lakadalmi meghivókat** és **tánczrendeket**

kereskedelmi-, ügyvédi- és községi nyomtatványokat stb.

a legizlésesebb kivitelben és **jutányos árak** *mellett.*

Vidéki megrendelések **Erdélyi István** nyomdai müvezető nevére czimzendők.

Uj vállalatunkat, hol északkeleti Magyarország legrégibb és legelterjedtebb politikai napilapja a

„DEBRECZEN",

a szintén elterjedt **„DEBRECZENI HIRADÓ"** és a **„JOGI HETILAP"** is nyomatik, ajánljuk a helybeli és vidéki közönség szives pártfogásába. — **Hirdetések** a **Debreczen** cz. lapban a legjutányosabb árakon közöltetnek.

Biróságí nyomtatványok készletben vannak.

Nyomatott a »Debreczen« nyomda részvénytársaság nyomdájában. 1891.